

dala pred več nego dvajsetimi leti, ali še sedaj ni izvršena. Koliko se od onega ni izvršilo, kar se je obetalo v prestolnem govoru 1879. leta! Sedanja vlada je tudi marsikaj storila, kar ni bilo v prid Čehom. Omenimo le znani Gaučev ukaz, s katerim se je bilo odpravilo več srednjih šol. Ta ukaz, posebno pa to, da ga vlada ni hotela precej preklicati, ko so to češki poslanci zahtevali, je omajalo tla staročeški stranki in povzdignilo Mladočeha. Pozneje se je bil sicer ta ukaz polagoma razveljavil, ali bilo je prepozno. Mladočeško gibanje se je bilo že preveč razširilo. Iz omenjenega je razvidno, da je tudi sedanja vlada marsikaj storila, kar ni vzbujalo pri Čehih zaupanja vanjo, in torej ni čuda, če tudi sprave, zlasti potem, ko se je izdal zgori omenjeni ukaz, niso več z veseljem pozdravljali.

Videč, da narod nima zaupanja v spravo, začeli so Mladočehi agitacije proti dunajskim punktacijam. Pri taci razmerah se mladočeške agitacije morale imeti ne navaden uspeh. Nehote jih je pa še podpirala vlada. Hitela je s konfiskacijami mladočeških listov, z razpuščanjem shodov, pri katerih se je govorilo proti spravi. Da konfiskacije in omejevanje svobode govora ne bode stvari v prid, je moral vsakdo videti, le vlada v svoji preveliki gorečnosti tega ni videla. Mladočehi so pa tudi imeli prav, da so spregovorili o tako važni stvari. Da, to je bila tudi njih dolžnost, ker z dunajskimi punktacijami se bi bil odločil velik del usode naroda češkega, da so se izvedle. V takih važnih trenutkih je dolžnost vsacega narodovega zastopnika, da izreče svoje mnenje in opozori na nevarnosti, ki morda preté, ali pomankljivosti, katere so drugi morda prezrli.

Dolžnost Mladočehov kot narodnih zastopnikov pa ni bila delati na to, da se sprava popolnoma prepereči, ker je delo Staročehov, temveč si prizadevati, da se dunajske punktacije tako popravijo, da se ž njimi zares doseže narodni mir, kateri bode Čehom in Nemcem v korist. Tega pa Mladočehi niso storili. Še povedati niso hoteli, kako si sami spravo mislijo, temveč so se le s tem izgovarjali, da se poprej mora izvesti češko državno pravo, dobro vedoč, da pri sedanjih razmerah na uresničenje tega prava ni misliti. Mi smo že razložili, da to brez dovoljenja Nemcev ni mogoče. Dokler se sprava ne dožene, na obnovljenje češkega prava ni niti misliti. Sprava mora biti podloga uresničenju češkega državnega prava. To so dobro vedeli Mladočehi, ali za uresničenje tega niso nič storili. Pozitivno delo je težavnejše nego samo zanikavanje in razdiranje.

Njim je bilo takrat tudi najbolj za osebe. Hoteli so le podreti dr. Riegra in tovariše. Govorili so proti spravi, ali delali so pa proti Staročehom. Žal, da je njih ruvanje imelo tak uspeh, da je odrinilo od javnega delovanja skušene politike in poštene može, kateri so vedno dobro hoteli narodu, če so se tudi morda kedaj motili. Narod češki bode pa še spoznal, da se ni bil poprijel pravih mož. Kaže se, da do tega spoznanja ni več daleč, in Bog daj, da bi se dalo le vse popraviti, kar so do-

sedaj Mladočehi pokvarili. V prihodejem članku pa bomo kaj več spregovorili o slabih straneh sprave in kako bi se morale popraviti. Nam se o tem zdi tem umestneje govoriti, ker vlada pravi, da misli na spravo še ni popustila, in ker je sprava tudi za nas Slovence velicega pomena, če se prav izvede.

Politični pregled.

Domače dežele.

Glavna debata o državnem proračunu se je začela uže včeraj dne 22. t. m. V minulem tednu se ni v državnem zboru nič kaj prav važnega dogodilo. Do malega škandala je sicer prišlo, a levičarji ne bodo imeli od njega onega dobička, katerega so pričakovali. Poslanec Schneider je namreč popravil nekatere volilne listke, ko se je volilo v vinarski odsek, ne da bi za to vedeli dotični poslanci, ter je hotel na ta način spraviti v odsek poslanca Mutha. To dejanje je predsednik dr. Smolka konstatoval ter izrekel poslancu Schneiderju zaslužen grajo. Liberalci so mislili, da ja zdaj najpripravnejši čas, da se znebe neljubega jim poslanca, ter so začeli v Schneiderjevem volilnem okraji agitovati, da bi mu volilci dali nezaupnico. Mi takega postopanja, kakeršno je bilo Schneiderjevo, nikakor ne odobrujemo, a nam ni tudi prav nič žal, da se Dunajsko prebivalstvo za levičarsko kričanje malo zmeni. Proračunski odsek je predlagal zbornici, da se sprejme skrajšano posvetovanje o državnem proračunu, to je, da se nekatere točke državnega proračuna predlože kar ravnost zbornici, ne da bi se proračunski odsek, kakor je bila do zdaj navada, posvetoval o njih. Proti temu predlogu so govorili mladočeški poslanci, a je bil vzprejet z veliko večino. Po tem takem se bode državni proračun rešil v veliko krajšem času nego druga leta. Zdaj se pridno posvetujejo v raznih odsekih o raznih stvareh. Tudi odsek za volilno reformo imel je minole dni sejo. Predlogov o premembni volilnega reda je bilo predloženih več, ali najvažnejši, ker ima splošen pomen, je oni, po katerem naj bi se uvedle direktne volitve tudi v kmečkih občinah. Poljaki niso kaj prijazni temu predlogu, konservativci so pripravi glasovati za ta predlog le tedaj, ako bi se vršile volitve v vsakej občini posebe, sicer pa ni prišlo v odseku do nobenega sklepa, ter se je povabila vlada, da izreče svoje mnenje o tej zadevi.

Med Mladočehi ne vlada popolnoma sloga ter se govori, da si bodo realisti osnovali svoj poseben klub, kateremu bi bil vodja prof. Masaryk.

Dne 18. t. m. je bilo slovesno zaključena češka razstava. Zaključil jo je deželni maršal knez Lobkovic s patrijotičnim govorom, ki je bil od občinstva vzprejet z velikim navdušenjem. Tudi navzočnega namestnika grofa Thuna je občinstvo burno pozdravljalo. Godili so se pozneje tudi mali neredi, ki so dali nemškemu časopisju spet zaželenega gradiva, da hujska ter piše proti Čehom.

Mi nikakor ne odobrujemo pouličnih demonstracij, sicer so pa dali Nemci dovolj povoda od prvega začetka pa do konca razstave z neprestanimi psovkami in s sramotanjem češkega naroda k neredom, ter se ni toliko čuditi, ako je dalo češko ljudstvo malo duška svoji jezi.

Vnanje države.

Rim. Sv. oče poslal je prireditelju zadnjega francoskega romanja v Rim, Harmelu, pismo, s katerim se mu zahvaljuje ter globoko obžaluje, da so bili romarji v Rimu zasramovani ter da se je ž njimi grdo ravnalo, ne da bi dali k temu posebnega in tehtnega povoda.

Srbska skupščina sklicana je na dan 13. nov. 1891.

Ruski car vrnil se bode torej iz Danske gotovo preko Berolina na Rusko ter bode obiskal nemškega cesarja. Nekateri listi sklepajo, da se je premenil načrt potovanja — ruski car imel se je vrniti namreč po morju domov — vsled zadnjega sestanka ruskega ministra za vnanje reči Giersa z italijanskim ministerskim predsednikom Rudinijem.

Tudi se poroča listom, da pojde Giers iz Italije v Wiesbaden ter da ostane tam dalje časa, da bode blizu svojega vladarja, ki pride v Berlin baje koncem tega meseca, ako bi ga slučajno potreboval.

Rusko posojilo se je podpisalo 7 in pol krat.

Ruska carica je darovala za stradajoče na Ruskem 2 milijona rubljev.

Virtemberško. Ker je postal po smrti virtemberškega kralja Karola ter nastopu novega kralja Viljema II. vojni poveljnik v Gradcu feldcajgmajster vojvoda Württemberg virtemberški prestolonaslednik in je novi kralj izrazil željo, da bi bival vojvoda vsaj nekaj časa v letu na Virtemberškem, kar bi pa seveda motilo službovanje njegovo v naši vojski, zaprosil je vojvoda Württemberg presvetlega cesarja, da ga opusti iz avstrijske službe, ter se bodo stalno naselil na Virtemberškem.

V Švici se je vršilo dne 18. t. m. splošno glasovanje o carinskem taritu. Za novi carinski tarif jih je glasovalo 211.781, proti njemu pa 146.820.

Francosko. — „Tems“ zatrjuje, da ni imelo potovanja Giersovo v Italijo nobenega političnega pomena ter da so bili njegovi pogovori z Rudinijem jako kratki. „Tems“ ve povedati to iz gotovega vira. Najverodostojnejši vir bi bila ministra Giers in Rudini. Ker je pa Rudini jako zapet diplomat, a Giers več sluša nego govori, ni prav verjetno, da bi bila ona dva obvestila Tempsovega urednika o svojih pogovorih.

Minister Fallieresu na Francoskem izdal je okrožnico, v kateri se izraža proti romanju v Rim. Nadškof Gouthefoulard je pa pisal ministru, da se ne more udati njegovi okrožnici. Zato se bode meral škof zagovarjati pred policijskim sodiščem Seinskega departementa. V enakih slučajih velja zakon, kateri predpisuje za napade proti pravici in avtoriteti ministrov, trimesečno do petletno ječo, oziroma 300 do 6000 frankov globe.

S Cetinja se poroča z dne 18. t. m., da je porta sklenila, da se odvzame Albancem novošegno orožje.

Narodno gospodarstvo.

Trgovska in obrtniška zbornica.

Trgovinsko ministerstvo poslalo je zbornici naslednja od trgovske in obrtniške zbornice na Dunaji sestavljena določila za vnovičen in obnoven vpis obrtnih in trgovinskih znamenj:

Na podlogi zakona o obrani znamenj z dne 6. januarja 1890. l., drž. zak. št. 19, in navodila, razglašena z razpisom visokega c. kr. trgovinskega ministerstva z dne 18. aprila 1890. l., št. 15.377., ter naredeb, katere je izdalo c. kr. trgovinsko ministerstvo, odkar je stopil v veljavo zakon (z dne 19. maja 1890).

Kadar kdo priznani znamke za vnovičen vpis, mora, sicer se ne vpišejo,

1. dokazati, da je posestnik podjetja, kateremu je namenjena znamka, njegovo „oznamenilo in stanovišče“, in to z obrtnim listom, pridobarinskim listom, privilegijskim pismom i. e. r.;

2. povedati, kateremu blagu bode rabila znamka. Pri znamkah, katere so namenjene blagu, ki je ali napravljeno iz raznih snovi, kakor n. pr. gumbe, dragocenine (bijouterijsko blago), pipe i. t. d., ali pa ki imajo za predmet kako strokovno, oziroma tehniško oznamenito, morajo se navesti vedno tudi snovi, iz katerih je napravljeno blago, oziroma katerim je namenjena znamka (naredba trgov. ministerstva z dne 17./5. 891, št. 10351.);

3. predložiti štiri izvode znamke, ki so popolnoma enaki, brez vsakega popravka (struganja z nožičem, izrezkov i. t. d.), ki bi vzbujal sum glede znamčne pravosti;

4. za tisk pripraven kliše (podobnosec) dolg sme biti največ 20 centimetrov in širok 13 centimetrov, črkovna visočina njegova mora iznašati natančno 25 milimetrov. (Za tisk so sposobni le taki klišeji, katerih podstavki so prizmasti. Cilindrasti niso v ta namen porabni.)

Onim prosilcem znamk za obrano, ki ne morejo predložiti pripravnega klišeja iz kakega koli vzroka, sme na njih izrecno izjavo ter za njih stroške, ako dopošljejo potrebne pripomočke, napraviti kliše c. k. dvorna in državna tiskarna. V ta namen morajo se predložiti dva ali trije odtisi kamenotiskane znamke. Ti odtisi morajo biti napravljeni na prepariranem prenatiskovnem papirju (kitajski, kredati ali prozorni prenatiskovni papir), katerega se dobi v prodajalnicah kamenotiskovnih priprav, in sicer z dobro, mastno prenatiskovno barvo, katera se istotako kupi. Ne priporočajo se dopošiljatve odtisov v pismih; odtisi morajo biti marveč tako zloženi, da leže tiskane mesta tako, da se pri prevozu ne drgnejo, ne mečkajo ali stiskajo. Priporoča se tudi, da se napravijo odtisi malo časa, predno se odpošljejo, nikakor ne